

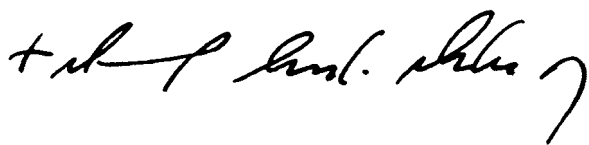
Vážení čtenáři,

považuji za velkou, ale nezaslouženou čest, že mohu napsat úvodní slovo k tomuto sborníku. Musím za svou osobu vyznat, že jsem pouhý laik či v nejlepším případě amatér a milovník historie. A tak si trochu připadám jako Daniel v jámě lvové. Jistě vám tento výrok připomene nádhernou ilustraci Gustava Dorého k biblické knize Danielově. Dějiny však mám rád a jsou pro mě opravdu zdrojem poučení a inspirace. Dictum *historia magistra vitae* je více než pravdivé. Církev je udržovatelkou historie v tom smyslu, že kult světců, zařazen do varu dějinných událostí, není jen otázkou bohoslužby, ale stává se součástí víry církve ve smyslu *lex orandi – lex credendi*. Má-li církev plnit tuto roli, pak je odkázána na historii, ale především na vědecké a badatelské úsilí historiků. A já bych chtěl poděkovat zejména přítomným historikům za jejich práci a publikace, ale také za chvíle rozhovorů, za krásná setkání i za řadu výstav a katalogů, které jsou radostným poznáváním velikosti našich světců, ale i výzvou k zamyšlení.

Světki setrvávají nejen v liturgii církve, ale také ve vašich dílech, přednáškách a dalších formách pramenných studií. Byli a jsou středem zájmu literátů, prozaiků i básníků. Jejich zpřítomnění je dáno také výtvarným uměním malířským a v díle sochařů. O tom svědčí samotná Libice nad Cidlinou. Kult světců a jeho tradice závisí skutečně také na vaší práci, jinak se ocitá v nebezpečí ideologizace. Svatovojtěšský kult v naší zemi není příliš rozvinutý, ale je vcelku jediný, který nebyl nikdy zneužit. Díky vám vidím naše světce jako postavy, které jsou spojeny s životem, dějinami i kulturou naší země. Svatí Václav, Vojtěch a Jan Nepomucký, svaté Ludmila, Anežka a Zdislava jsou postavy, nikoli sádrové sošky ozdobené květinami. Myslím, že díky Bohu si nedovedeme představit naše dějiny bez nich. Jsou důležitým momentem života církve v této zemi v duchu spolupráce v celonárodní pospolitosti.

Svatý Vojtěch byl nově objeven po pádu ideologie 20. století na přelomu tisíciletí. Vedle zmíněného zájmu a pozornosti vaší historické a umělecké obce se o tuto skutečnost zasadila vědecká cena nadace založená prezidentem Václavem Havlem, ale také zájem politiků vyjádřený na setkání prezidentů Visegrádské čtyřky v Budapešti a premiérů zmíněného politického seskupení v polském Hnězdně, kterého jsem měl možnost se zúčastnit. Svatý Vojtěch či svatovojtěšská tradice vyjadřují zájem o člověka, zápas o potlačení otrockého násilí, neboť v jeho době byla Praha největším tržištěm lidských otroků. Je tedy tato tradice jedinečným humanitárním projevem. Úsilí o obnovu církve, která požaduje vzdělanost a morální náročnost v životě kléru spolu se vznešeným, společensky důležitým posláním rodiny, to jsou priority, které musejí zavazovat křesťany a církev i v 21. století. Společenská a politická zodpovědnost svatého Vojtěcha vystupuje do popředí v současném evropském kontextu při rozšiřování Evropské unie. Gorzská

reforma vede svatého Vojtěcha spolu s přelomovou atmosférou na sklonku prvního tisíciletí k rozhodnutí se pro misii, která se z císařské vize dostává opět do rukou církve – biskupa, nástupce apoštolů. Domnívám se, že právě to bylo důvodem misie svatého Vojtěcha u Prusů. Jeho hledání a nejistoty vyrůstaly z trvalého odmítání náboženské opravdovosti a z církevních a společenských poměrů. Účasti v grémiu poradců císaře Oty III. ve společnosti mužů, jako byl Gerbert z Aurillacu (pozdější papež Silvestr II.), arcibiskup sv. Lev z Vercelli, kolínský arcibiskup sv. Heribert či lutyšský biskup Notker, prozrazují morální a intelektuální rozměr svatého Vojtěcha, tak často nechápaného a nepochopeného. Kéž nám i tento sborník přiblíží a umožní pochopit tohoto světce a velikána našich dějin.

*+ Dominik kardínál Duka OP,
arcibiskup pražský a primas český*